Aluehallintovirastojen suullinen kuuleminen eduskunnan sivistysvaliokunnassa

26.3.2025, HE 13/2025 vp

Aluehallintovirasto

Lupa- ja valvontaviraston toiminta-ajatus ja tehtävät

- Tehtävänä perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumisen turvaaminen
  - Varmistaa *ohjauksella ja valvonnalla* valvonnan kohteena olevien toimialojen palveluiden käyttäjien oikeuksien toteutuminen sekä palvelun tuottajien velvoitteiden täyttäminen
- Varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri -toimiala: varhaiskasvatusta, opetusta, koulutusta, kirjastoja, liikuntaa, nuorisoa ja hautaamista koskevat lupa-, valvonta-, ohjaus- ja rahoitustehtävät ja muutoksenhakuviranomais-tehtävät
  - Tehtävät ja niiden tarkempi sisältö määräytyvät nimenomaisen aineellisen lainsäädännön perusteella
  - Virastolle säädettyjen tehtävien tulisi olla sopusoinnussa viraston toiminta-ajatuksen kanssa

→ Virastolle osoitettava aineellisessa lainsäädännössä *riittävän kattava ja vaikuttavan valvontaviranomaistoiminnan (ml. ennakollinen ohjaus) mahdollistava toimivalta*
* vireillä oleva perusopetuslain muutos (HE 212/2024 vp), jota tulisi täsmentää aluehallintovirastojen esittämällä tavalla
* oppilas- ja opiskelijahuoltolain valvontatoimivaltaa koskevan sääntelyn puutteellisuudet tulisi pikimmiten korjata
* oma-aloitteisen valvontatoimivallan laajentamista myös muihin koulutusmuotoihin tulisi selvittää

Aluehallintovirasto

Alueellisuus osana Lupa- ja valvontaviraston toiminta-ajatusta

- Tehtävänä perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumisen turvaaminen *alueilla vuorovaikutuksessa toimien*
  - Kytkeytyy kiinteästi paitsi valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain (728/2021) 2 §:ssä säädettyyn tavoitteeseen turvata valtion palveluiden saatavuus koko maan kattavasti, myös tehtävien edellyttämän alueellisen erityispiirteiden tuntemuksen ja alueellisen vuorovaikutuksen varmistamiseen
  - Tarkoittaa muun muassa virkojen sijoittamista maantieteellisesti eri toimipaikkoihin, esim. alueilla tehtävää ohjausta ja valvontaa perusteltua tehdä kyseiseltä alueelta käsin
- Varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osaston tehtävissä tunnistettu prosesseja, joiden toteuttaminen edellyttää tietoa alueesta ja sen erityispiirteistä, peruspalvelujen järjestämisen tilasta alueella sekä toimimista alueellisissa verkostoissa yhteistyössä mm. kuntien kanssa

→ Aluehallintovirastot pitävät tärkeänä, että Lupa- ja valvontaviraston toiminnan käynnistyttyä viraston toiminta-ajatukseen sisältyvän alueellisen vuorovaikutuksen toteutumista *seurataan osana valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain mukaisen suunnitelman seurantaa*

Aluehallintovirasto

Säännöskohtaiset huomiot

- Varhaiskasvatuslain (540/2018) 51 §:n 5 momentin säännös erillisestä varhaiskasvatukseen liittyviä tavoitteita koskevasta tulostavoiteasiakirjasta esitetään kumottavaksi tarpeettomana
  - Sääntelyn taustalla nykyinen tulosohjausrakenne, jatkossa tulosohjauksesta esitetään säädettäväksi Lupa- ja valvontavirastoa koskevassa laissa
- Vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 5 §:n 3 momenttia esitetään muutettavaksi
  - Toimivalta aluehallintovirastolla erivapauden myöntämiseen rehtorin tai opettajien kelpoisuusvaatimuksista perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja taiteen perusopetuksessa – vapaan sivistystyön osalta toimivalta Opetushallituksella

  → myös vapaan sivistystyön henkilöstön erivapauden myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista säätää tässä yhteydessä Lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi
- Aluehallintovirastoista annetun asetuksen (906/2009) 11 §:n 2 momentissa säädettyjen Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen väliseen valtiosopimukseen perustuvien tehtävien hoito
  - Jos ko. tehtävät katsotaan tarkoituksenmukaiseksi osoittaa Lupa- ja valvontavirastolle, niistä tulee säätää nykyistä sääntelyä vastaavasti myös Lupa- ja valvontavirastoa koskevassa lainsäädännössä

Aluehallintovirasto

Lopuksi

- Aluehallintovirastojen opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueet sekä aluehallintovirastojen ruotsinkielisen sivistystoimen yksikkö
  - pitävät esitystä uuden Lupa- ja valvontaviraston perustamisesta hyvänä ja kannatettavana
  - pitävät erittäin hyvänä Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiin esitettyä säännöstä, jonka mukaan viraston varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osaston tehtävänä on valmiussuunnittelun tukeminen toimialallaan
  - pitävät tärkeänä, että jos virastolle ollaan säätämässä uusia tehtäviä, siinä yhteydessä on turvattava myös riittävät lisäresurssit näiden tehtävien hoitamiseksi

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto